

Domsagohistorik

Klippans tingsrätt

Text: Elsa Trolle Önnerfors

Klippans tingsrätt

I Skåne försvenskades rättsväsendet på 1680-talet, och svensk lag infördes i 1682/83.¹ År 1682 var Norra och Södra Åsbo häraderna förenade i en domsaga. Nio år senare (1691) tillkom även Bjäre härad.² Norra Åsbo hade under den danska tiden sitt tingsställe i Stidsvig.³ Det flyttades 1683 till Klippan, där ett nytt tingshus hade uppförts samma år. Det låg precis vid landsvägen, mitt emot det nuvarande tingshuset. Även Södra Åsbo hade sitt tingsställe i Klippan från och med mitten av 1800-talet. År 1823 uppfördes ytterligare ett nytt tingshus, som låg på samma plats som den nuvarande tingsrätten.⁴ De tre häraderna bilade en gemensam domsaga fram till 1878, då Norra Åsbo bildade en egen domsaga (Bjäre och Södra Åsbo, se Ängelholms tingsrätt).⁵ NLB tog upp huset i Klippan i sin inventering av svenska tingshus på 1880-talet. De menade att huset visserligen var gammalt, men i gott skick.⁶

Klippan växte som samhälle och järnvägsknut då järnvägen expanderade kring sekelskiftet 1900. Klippan blev municipalsamhälle 1887 under namnet Åby-Klippan. År 1925 ändrades namnet till enbart Klippan. Orten blev köping tjugo år senare (1945).⁷

I början av 1950-talet skedde stora kommunsammanslagningar. Tingsställe och kansli för Norra Åsbo låg fortfarande i Klippan.⁸ Kommunreformerna trädde i kraft 1952. Samma år uppfördes ett nytt tingshus inne i Klippan. Det låg på samma plats som det gamla tingshuset som hade rivits. År 1971 trädde den stora tingsrättsreformen kraft. Häradsrätterna och rådhusrätterna ersattes av tingsrätter. Norra Åsbo domsagas häradsrätt ändrade namn till Norra Åsbo tingsrätt. Ting och kansli låg fortfarande i Klippan.⁹ År 1974 ändrade tingsrätten namn till Klippans tingsrätt. Tingsrätten är fortfarande inhyst i tingshuset från 1952.¹⁰

¹ Johannesson, Gösta *Skånes historia*, 3:e upplagan, Malmö 1977, s. 201.

² Generalguverörens skrivelse den 4/4 1691 (Almquist s. 405)

³ Gottfrid Frids anteckningar från 1935 (utg. av Östra Ljungby och Källna socknars hembygdsförening 1977) s.17.

⁴ Hannrup, 1982, s. 214.

⁵ Bihang till SFS 1877 nr 30.

⁶ *Nya Lagberedningens betänkande angående rättegångsväsendets ombildning*. Fjerde delen. Bihang. Stockholm 1884. Tabell n:o 1 om Norra Åsbo häradslagslag.

⁷ Svensk uppslagsbok, andra och omarbetade och utvidgade upplagan i 32 band 1947-1955, Bd 16, Malmö 1950, s. 262.

⁸ Norra Åsbo häradslags domkrets omfattade från och med 1952 Riseberga, Örkeljunga, Skåne-Fagerhults, Munka-Ljungby och Östra Ljungby landskommuner samt Perstorps och Klippans köpingar (SFS 1950:450).

⁹ Norra Åsbo tingsrätts domkrets omfattade Klippans, Perstorps, Riseberga, Örkeljunga och Östra Ljungby kommuner. Örkeljunga och Skåne-Fagerhults landskommuner hade slagits samman till Örkeljunga kommun 1971 (Koncept den 17/6 1970 från Justitiedepartementet till Hovrätten över Skåne och Blekinge, Dnr 3062/69, s. 2f).

¹⁰ Efter ytterligare kommunsammanslagningar på 1970-talet omfattade Klippans tingsrätts domsaga 1974 Klippans, Perstorps och Örkeljunga kommuner (SFS 1974:735).

Klippans tingsrätt**Tingsrättens jurisdiktionsområde**

Klippans kommun
 Perstorps kommun
 Örekelljunga kommun

Ordinarie domare**Lagmän i Klippans tingsrätt**

Wilhelm Stoltz	1971–1975	Fullm. datum finns
Anders Arvidsson	1975–1981	i TR-matr.
Berhard Krouthén	1981–1994	
Claes Werdinius	1994–	

Norra Åsbo härad

Domsagotillhörighet:	1682–1691	Med Södra Åsbo härad
	1691–1877	Med Bjäre och Södra Åsbo härad ¹¹
	1877–1970	Egen domsaga ¹²

Tingsplatser:	–1683	Stidsvig
	1683–1970	Klippan

Häradshövdingar

Anders Klein	1682–1691
Bartolomeus Ment	1691–1693
Anders Klein	1693–1715
Daniel Ekvall	1716–1722
Olof Linnerhielm	1722–1733
Carl Gustaf Danckwardt	1733–1745
Ernst Fredrik von Döbeln	1745–1752
Carl Johan Gyllenpalm	1753–1776
Fredrik Gram	1776–1790
Daniel Ahlberg	1790–1799
Magnus Flinck	1799–1810
Magnus Anton von Celse	1810–1820
Carl Fredrik Aspelin	1820–1825
Martin Friis	1826–1843
Fredrik Hjort	1843–1878
Johan Gustaf Samuel Horney	1879–1892
Ossian Berger	1892–1914
Axel Oskar Brunnberg	1915–1941
Arthur Lorentz Ramfors	1941–1962
Wilhelm Stoltz	1962–1970

¹¹ Jfr Generalguvenörens skr. den 4 april 1691.

¹² Jfr kungl. brev den 1 juni 1877.

Litteratur

Hannrup, Algot *Klippanboken; Gråmanstorps socken blir Klippans köping* Klippans hembygdsförening Klippan 1970, s 51–54 och 385
Invigningskrift *Norra Åsbo härads tingshus i Klippan 13/6 1953*. Författad av Agard Andersson, Carl Andersson och Oscar Jönsson, Klippan 1953
Johannesson, Gösta *Skånes historia*, 3:e upplagan, Malmö 1977
Nya Lagberedningens betänkande angående rättegångsväsendets ombildning. Fjerde delen. Bihang. Stockholm 1884. Tabell n:o 1 om Norra Åsbo härads tingslag.

Svensk uppslagsbok, andra och omarbetade och utvidgade upplagan i 32 band 1947-1955